

KONFERENCJA PRZEWODNICZĄCYCH PARLAMENTÓW UNII EUROPEJSKIEJ

Lizbona, 19-21 czerwca 2008 r.

KONKLUZJE PREZYDENCJI

Uwagi wstępne

Coroczna Konferencja Przewodniczących Parlamentów państw UE odbyła się w portugalskim Zgromadzeniu Republiki, w Lizbonie, w dniach 19-21 czerwca 2008 roku. W Konferencji wzięli udział przewodniczący lub wskazani przez nich przedstawiciele z 37 izb parlamentarnych 27 państw członkowskich Unii Europejskiej, z Parlamentu Europejskiego, a także przewodniczący Komisji Europejskiej, premier Portugalii i wiceprzewodniczący Parlamentu Europejskiego. Podczas spotkania byli również obecni przewodniczący parlamentów dwóch krajów kandydujących do UE. Obrady prowadził przewodniczący parlamentu Portugalii, Jaime Gama.

Po raz pierwszy Konferencja Przewodniczących została podzielona na dwie części. Pierwsza część była zarezerwowana dla przewodniczących parlamentów państw członkowskich UE i Parlamentu Europejskiego, tak aby umożliwić im bezpośrednią wymianę poglądów na nieformalnym spotkaniu. W drugiej części, która odbyła się zgodnie z tradycyjnym harmonogramem Konferencji, przewodniczący przedyskutowali różne tematy, przedstawione w porządku obrad: „Proces ratyfikacji Traktatu z Lizbony”, „Wzmocnienie europejskiej konstrukcji: nowe obowiązki parlamentów narodowych i partnerstwo z Parlamentem Europejskim”, „Udział kobiet w życiu politycznym”, „Nowe funkcje IPEX-u”, „Wnioski grup roboczych” („Współpraca międzyparlamentarna” oraz „Pomoc dla nowo powstających demokracji”), „Wyzwania i priorytety europejskiej agendy” oraz wnioski i zamknięcie Konferencji.

Nieformalna debata na temat procesu ratyfikacji Traktatu z Lizbony została otwarta przez przewodniczącego Zgromadzenia Republiki, Jaime Game, który umożliwił przewodniczącym wymianę poglądów na zaproponowane tematy.

Temat „Wzmocnienie europejskiej konstrukcji: nowe obowiązki parlamentów narodowych i partnerstwo z Parlamentem Europejskim” został przedstawiony przez następujących mówców: przewodniczącego Zgromadzenia Republiki, Jaime Game, przewodniczącego Zgromadzenia Narodowego Słowenii, France’a Cukjati i wiceprzewodniczącego Parlamentu Europejskiego, Manuela dos Santos.

Wprowadzenie do tematu „Udział kobiet w życiu politycznym” przedstawiła przewodnicząca Rady Narodowej Austrii, Barbara Prammer, a następnie głos zabrały jako główni mówcy: przewodnicząca Parlamentu Estonii, Ena Erga, przewodnicząca węgierskiego Zgromadzenia Narodowego, Katalin Szili i przewodnicząca holenderskiej Izby Reprezentantów, Gerdi Verbeet.

Przewodniczący parlamentu Danii, Thor Pedersen, przedstawił nowe funkcje IPEX-u.

Kwestie związane z wnioskami grup roboczych w zakresie „Współpracy międzyparlamentarnej” oraz „Pomocy dla nowo powstających demokracji” zostały przedstawione przez przewodniczącego Zgromadzenia Republiki, Jaime Game. Po tej prezentacji przyjęto w drodze konsensu nowe „Wytyczne w sprawie współpracy międzyparlamentarnej w Unii Europejskiej”.

Ostatni punkt porządku spotkania „Wyzwania i priorytety europejskiej agendy” został przedstawiony przez premiera Portugalii, José Sócratesa, przewodniczącego Zgromadzenia Narodowego Francji, Bernarda Accoyera oraz przewodniczącego Komisji Europejskiej, José Manuela Durão Barroso.

Ostatni punkt porządku „Wnioski i zamknięcie Konferencji” został przeprowadzony przez przewodniczącego Zgromadzenia Republiki, Jaime Gama.

Wnioski Prezydencji

W odniesieniu do pierwszej części Konferencji, czyli nieformalnego spotkania¹, przewodniczący mieli możliwość odbycia ożywionej debaty na temat **procesu ratyfikacji Traktatu z Lizbony**.

Pierwsze nieformalne spotkanie przewodniczących parlamentów państw członkowskich UE i przewodniczącego Parlamentu Europejskiego umożliwiło wymianę poglądów na temat procesu ratyfikacji Traktatu z Lizbony.

Przewodniczący, wykazując poszanowanie dla wyniku referendum w Irlandii, wymienili poglądy na temat aktualnego stanu procesu ratyfikacji Traktatu z Lizbony, podkreślając zarówno potrzebę wspólnego podejścia w celu zdefiniowania przyszłości Unii Europejskiej, jak również rolę parlamentów narodowych w rozwoju stosunków z Unią Europejską i obywatelami.

Przewodniczący przypomnieli, że celem Traktatu z Lizbony jest pomóc poszerzonej Unii działać bardziej skutecznie i bardziej demokratycznie. Zauważyli, że parlamenty 19 państw członkowskich ratyfikowały Traktat z Lizbony, a w pozostałych krajach trwa proces ratyfikacji.

Przewodniczący stwierdzili, że wyniki nieformalnego spotkania były bardzo istotne, umożliwiając im wyrażenie i bezpośrednią wymianę poglądów w najważniejszych kwestiach zarazem bieżącej unijnej, jak i globalnej agendy.

Wzmocnienie europejskiej konstrukcji: nowe obowiązki parlamentów narodowych i partnerstwo z Parlamentem Europejskim

Przewodniczący z zadowoleniem powitali wzmocnienie roli parlamentów narodowych w sprawach dotyczących Unii Europejskiej, zarówno na poziomie unijnym jak i narodowym, które przyczyni się do większego zaangażowania w unijny proces decyzyjny. Zauważyli jednak, że to do parlamentów narodowych, działających samodzielnie lub razem, należy zapewnienie pełnego wykorzystania przyznanych im praw w celu osiągnięcia najlepszych korzyści dla obywateli.

Biorąc pod uwagę Traktat z Lizbony „*Parlamenty narodowe aktywnie przyczyniają się do prawidłowego funkcjonowania Unii*” (art. 12 TUE), która „*zachęca[a] parlamenty narodowe do bardziej aktywnego udziału w działaniach Unii Europejskiej*” (Protokół w sprawie roli parlamentów narodowych w UE) i „*zwiększa[a] możliwość wyrażania przez nie ich punktu widzenia*” (Protokół w sprawie roli parlamentów narodowych w UE).

Nowe obowiązki parlamentów narodowych w kontekście Traktatu z Lizbony zostały zaprezentowane w sposób następujący:

1. Szerszy dostęp do informacji;
2. Udział w unijnych procedurach informowania/komunikowania/notyfikacji;
3. Udział w mechanizmach oceny i kontroli (np. Europol i Eurojust);
4. Monitorowanie zasady subsydiarności (8 tygodniowy okres mechanizmu wczesnego ostrzegania);
5. Współpraca międzyparlamentarna.

Ostatnie zmiany dotyczące parlamentów narodowych, a mianowicie mechanizm przekazywania przez Komisję Europejską jej projektów aktów prawnych do parlamentów narodowych, nie tylko wzmacniają ich rolę w europejskim środowisku instytucjonalnym, ale także umożliwiają rozwijanie

¹ Ta część spotkania była przeznaczona dla przewodniczących parlamentów państw UE według formuły 1+1 tzn. tylko przewodniczący parlamentu i jeden członek delegacji (sekretarz generalny lub doradca).

ich własnych krajowych systemów kontrolowania europejskich projektów, legislacyjnych i nielegislacyjnych i, w konsekwencji, poprawę skuteczności współpracy parlamentów narodowych – głównie poprzez IPEX, COSAC i stałych przedstawicieli parlamentów narodowych w Brukseli – dla osiągnięcia wspólnych celów.

Przewodniczący zachęcają Komisję Europejską do kontynuowania procesu przekazywania projektów aktów prawnych oraz dokumentów konsultacyjnych do parlamentów narodowych i z zadowoleniem witają starania Komisji, by reagować na opinie przedkładane przez parlamenty narodowe (jako wynik kontroli parlamentarnej) oraz brać je pod uwagę podczas wyznaczania kierunków przyszłych prac.

Przewodniczący z zadowoleniem powitają bardziej bezpośrednie zaangażowanie obywateli europejskich w proces decyzyjny w Unii Europejskiej, w szczególności poprzez ich bezpośrednich przedstawicieli w parlamentach narodowych. Uważają, że wzmocniona rola Parlamentu Europejskiego jako współprawodawcy, zgodnie z przepisami Traktatu z Lizbony, może także przyczynić się do zwiększenia przejrzystości i demokratycznej legitymacji decyzji podejmowanych na poziomie unijnym.

Przewodniczący omówili propozycję przewodniczących parlamentów Słowenii i Włoch mającą na celu utworzenie grupy roboczej w sprawie implementacji postanowień Traktatu z Lizbony dotyczących roli parlamentów narodowych. W związku z powołaniem przez COSAC grupy roboczej o podobnym zakresie kompetencji, Konferencja Przewodniczących powinna rozważyć wyniki prac grupy roboczej COSAC w świetle zmienionych przepisów wytycznych haskich.

Przewodniczący, biorąc pod uwagę prace grupy roboczej COSAC, uważają za właściwe rozpoczęcie wspólnej refleksji w odniesieniu do kryteriów i procedur w sprawie wdrożenia nowych uprawnień przyznanych parlamentom narodowym przez Traktat z Lizbony, tak, aby zostały one wdrożone, gdy tylko postęp procesu ratyfikacyjnego na to pozwoli. W związku z tym, przewodniczący mają nadzieję, że będzie możliwe ustanowienie owocnego dialogu z instytucjami europejskimi w tych sprawach.

Przewodniczący odnotowali propozycję przewodniczącego Zgromadzenia Narodowego Republiki Francuskiej, skierowaną do krajów, które tego pragną, aby działać na rzecz antycypującego wdrożenia postanowień Traktatu z Lizbony, które przyznają nowe uprawnienia parlamentom narodowym. Zwracają się oni do prezydencji francuskiej, aby przedstawiła propozycję w tej kwestii podczas następczej Konferencji Przewodniczących Parlamentów Unii Europejskiej w Paryżu.

Przewodniczący wzywają trzy prezydencje – francuską, czeską i szwedzką – do wspólnych działań w celu wypracowania lepszych metod, które przyczynią się do rozwinięcia współpracy pomiędzy parlamentami w Unii Europejskiej.

Przewodniczący odnotowali również propozycję przewodniczącego parlamentu Portugalii w sprawie zmiany częstotliwości spotkań Konferencji na spotkania odbywające się raz na pół roku, aby działać zgodnie z rytmem prezydencji Unii Europejskiej.

Udział kobiet w życiu politycznym

Przygotowując Konferencję Przewodniczących Parlamentów Unii Europejskiej, Zgromadzenie Republiki przygotowało kwestionariusz poświęcony „Uczestnictwu kobiet w życiu politycznym”, w celu ilościowego i jakościowego oszacowania poziomu uczestnictwa kobiet w życiu politycznym w państwach członkowskich Unii Europejskiej, Parlamencie Europejskim oraz w państwach kandydujących, w czasie ostatnich dwóch kadencji. Wszystkie parlamenty odpowiedziały na kwestionariusz.

Przewodniczący stwierdzili, że, choć Europa jest międzynarodowym liderem w odniesieniu do uczestnictwa kobiet w politycznym procesie decyzyjnym, to w dalszym ciągu jest mnóstwo do

zrobienia. Należy wzmocnić reprezentację kobiet na czołowych politycznych stanowiskach. Równouprawnienie płci powinno być realizowane zgodnie z politykami określonymi w mapie drogowej Unii Europejskiej, w oparciu o zwiększoną świadomość w tej kwestii oraz ramy prawne. Wzmocnienie świadomości na temat równouprawnienia płci powinno przyczynić się do większego udziału kobiet w życiu politycznym.

Wymiana informacji rozpoczęta podczas tej Konferencji może służyć jako przydatna platforma oceny.

IPEX

Przewodniczący z zadowoleniem przyjęli rozwój strony internetowej IPEX w drugim roku wdrażania. Nowe opcje umożliwiające zaawansowane wyszukiwanie oraz subskrypcję, jak również nowe broszury IPEX, zawierające informacje na temat bazy danych we wszystkich urzędowych językach Unii Europejskiej, zostały przyjęte z zadowoleniem.

Przewodniczący zauważyli, że większość parlamentów narodowych regularnie aktualizuje swoje strony internetowe dotyczące parlamentarnej kontroli spraw UE.

Aby zapewnić dalsze wzmocnienie roli IPEX jako narzędzia wymiany informacji na temat kontroli, przede wszystkim w ramach Traktatu z Lizbony, oraz w zakresie przestrzegania zasady pomocniczości i stosowania mechanizmu wczesnego ostrzegania, przewodniczący:

- zachęcają parlamenty narodowe do aktualizowania na bieżąco informacji dotyczących kontroli i jednoczesnego wzajemnego informowania się o istotnych działaniach kontrolnych podejmowanych w ramach 8-tygodniowego okresu. Oprócz tego, przewodniczący zachęcają parlamenty narodowe do zamieszczania [w bazie IPEX] streszczeń ważnych decyzji, w związku z przeprowadzeniem istotnych wewnętrznych procedur kontroli, w języku angielskim, francuskim lub w innych językach;
- zwracają się z prośbą do Rady IPEX i stałych przedstawicieli parlamentów narodowych w Brukseli, by razem z Sekretariatem COSAC, rozwijali współpracę oraz dialog w celu stworzenia najlepszych praktyk umożliwiających przepływ informacji, przede wszystkim w odniesieniu do mechanizmu zasady pomocniczości, zapisanego w Traktacie z Lizbony;
- zachęcają Komisję Europejską, aby szybko udostępniła, w celu opublikowania na stronie internetowej IPEX, dokumenty wraz z istotnymi metadanymi, daty upływu ośmiotygodniowego okresu, a także uzasadnione opinie parlamentów narodowych oraz odpowiedzi Komisji na nie;
- witają niemiecki Bundestag jako członka Rady IPEX od września 2008 r.;

Przewodniczący składają podziękowania parlamentom Danii, Włoch, Finlandii oraz Szwecji za finansowanie stanowiska specjalisty IPEX ds. informacji do końca 2008 r. oraz z zadowoleniem przyjmują wsparcie Parlamentu Europejskiego zapewniające niezbędne do pracy tego specjalisty pomieszczenie i urządzenia.

Przewodniczący z zadowoleniem przyjmują listy intencyjne, otrzymane z trzydziestu sześciu izb parlamentarnych, wyrażające zobowiązania do uczestnictwa we współfinansowaniu specjalisty IPEX ds. informacji oraz zachęcają wszystkie parlamenty narodowe do uczestniczenia w programie współfinansowania. Przewodniczący potwierdzają, że zasady współfinansowania powinny wejść w życie w styczniu 2009 roku.

Współpraca międzyparlamentarna

Konferencja Przewodniczących z zadowoleniem przyjmuje pracę grupy roboczej ds. współpracy międzyparlamentarnej, która zakończyła swoją działalność przyjmując w drodze konsensu nową wersję *Wytocznych w sprawie współpracy międzyparlamentarnej w Unii Europejskiej*. Nowe

wytyczne są bardziej elastycznym, zwięzłym i trwałym narzędziem, odzwierciedlającym ostatnie zmiany we współpracy międzyparlamentarnej.

Nowe wytyczne stanowią również wzmocnienie roli parlamentów narodowych, a ponadto przedstawiają wartość dodaną dla działań w ramach współpracy międzyparlamentarnej w Unii Europejskiej, zwłaszcza że parlamenty narodowe są najważniejszym źródłem demokratycznej legitymizacji. Konferencja Przewodniczących uważa, że parlamenty narodowe powinny wzmocnić swoją współpracę, przy zachowaniu autonomii podczas rozmów dotyczących obszarów wspólnych zainteresowań, a ponadto, że te ustalone zasady współpracy muszą być w przyszłości rozwijane.

Pomoc dla nowo powstających demokracji

Przewodniczący doceniają podjęte wysiłki oraz rezultaty osiągnięte przez prezydenturę portugalską w dążeniu do celu ustalonego przez Konferencję Przewodniczących w Bratysławie, dotyczącego wzmocnienia współpracy parlamentów Unii Europejskiej oraz parlamentów nowo powstających demokracji (NEDs).

Przewodniczący podkreślają potrzebę lepszej współpracy pomiędzy parlamentami Unii Europejskiej a Komisją Europejską w sprawie nowo powstających demokracji, przede wszystkim w ramach inicjatyw Komisji Europejskiej na rzecz zapewnienia pomocy parlamentom nowo powstających demokracji.

Przewodniczący doceniają wsparcie ze strony IPEX na rzecz projektu pomocy dla nowo powstających demokracji, przede wszystkim publikację raportu zawierającego zbiory informacji parlamentów narodowych na temat programów i projektów realizowanych dla nowo powstających demokracji.

Przewodniczący popierają zmianę nazwy projektu dla nowo powstających demokracji na „Współpraca parlamentu z parlamentem”.

Prezydencja portugalska będzie informować Komisję Europejską na temat postępów prac w tych sprawach. Ponadto wzywa ona do współpracy w zakresie zbierania i wymiany informacji, w szczególności wymiany informacji pomiędzy parlamentami Unii Europejskiej na temat programów, ofert i próśb o wsparcie parlamentarne przedstawianych bezpośrednio parlamentom narodowym.

Przewodniczący zalecają, aby przyszła prezydencja, z pomocą grupy zadaniowej:

- kontynuowała wraz z Komisją Europejską badanie możliwości poprawy zarządzania oraz zaangażowania parlamentów narodowych w bieżące procedury i projekty pomocy finansowane z budżetu Unii Europejskiej;
- kontynuowała aktualizowanie informacji na temat działań „Parlament z parlamentem” przez parlamenty narodowe;
- podjęła odpowiednie kroki w celu utrzymania oraz rozbudowy wymiany informacji w tym zakresie.

Wyzwania i priorytety agendy europejskiej

Zważywszy przeprowadzone dyskusje, prezydencja dostrzegła następujące wyzwania i priorytety dla Unii Europejskiej:

- podkreślanie faktu, że Unia Europejska stanowi ważny filar międzynarodowego systemu, i zachęcanie wszystkich europejskich liderów do wspólnego działania w celu wzmocnienia roli Unii Europejskiej w ogólnoświatowej współpracy państw;

- wzywaniu do obrony pokoju, praw podstawowych, demokracji oraz rządów prawa, w tym poszanowania prawa międzynarodowego, stabilności oraz dostatku na świecie i apelowanie do Unii Europejskiej o skuteczną realizację tych idei;
- podkreślanie potrzeby wzmocnienia bezpieczeństwa obywateli Europy oraz kontynentu europejskiego poprzez: zwalczanie terroryzmu, zapewnienie solidarności Unii Europejskiej w odniesieniu do bezpieczeństwa energetycznego, wzmocnienie europejskiej polityki bezpieczeństwa i obrony, współpracy regionalnej, partnerstwa wschodniego Unii Europejskiej w ramach europejskiej polityki sąsiedztwa oraz rozwijanie procesu barcelońskiego: Unii na rzecz regionu Morza Śródziemnego;
- podkreślanie, że proces negocjacji mający na celu rozszerzenie powinien być kontynuowany;
- potwierdzanie znaczenia: obszaru wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, łącznie z wyzwaniem i możliwościami przedstawionymi w propozycji Unii Europejskiej w sprawie migracji, strefy Schengen, jak również stabilności strefy euro, poprawy wzrostu gospodarczego i konkurencyjności (ułatwiającego stworzenie większej liczby lepszych miejsc pracy), wdrażania strategii lizbońskiej oraz poprawy rynku wewnętrznego;
- zachęcanie Unii Europejskiej, aby objęła przywództwo na rzecz ochrony zrównoważonego rozwoju i spójności społecznej, zwalczania ubóstwa, alternatywnych źródeł energii, powstrzymania zmian klimatycznych a ponadto swobodnego przepływu wiedzy pomiędzy naszymi społeczeństwami.

Wnioski i zamknięcie Konferencji

Przewodniczący parlamentu Portugalii zamknął obrady Konferencji przedstawiając konkluzje prezydencji.

Następna Konferencja Przewodniczących Parlamentów Unii Europejskiej odbędzie się w Paryżu, w lutym 2009 r., poprzedzając prezydencję szwedzką w 2010 roku.

Przekazanie konkluzji

Przewodniczący wezwali prezydencję portugalską do opublikowania konkluzji prezydencji na stronie internetowej Konferencji Przewodniczących Parlamentów UE oraz do przekazania ich przewodniczącemu Komisji Europejskiej, urzędującemu przewodniczącemu Rady Unii Europejskiej oraz Trojce COSAC.

Tłum z jęz. ang. A. Kotyńska i A. Trębaczewicz, BSM